

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА»

УДК 339.142(477)

Ткаченко А.М.¹, Дацько Н.М.²

¹ д-р екон. наук, проф. ЗНТУ

² студ. гр. БАД-417

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ ЯК ОДНА З ЕКОНОМІЧНИХ ЗАГРОЗ З РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Наукові дослідження, спрямовані на дослідження проблеми зростання державного боргу та його впливу на економічний розвиток й економічну стабільність, проводяться в Україні не так давно. Україна – молода країна, отже, формування державного боргу розпочалося порівняно недавно. Але з часом проблема збільшення державного боргу набирає все більш загрозливих масштабів і потрібно виділяти все більше ресурсів для вирішення питань, що стосуються його погашення та обслуговування.

Державний борг являє собою заборгованість, що накопичилася в уряді в результаті запозичення грошей для фінансування попередніх бюджетних дефіцитів. Перетворення бюджетного дефіциту в державний борг відбувається за допомогою:

- 1) позик держави в національному банку;
- 2) отримання урядом національної економіки кредитів від іноземних держав і міжнародних фінансових інститутів.

Сама по собі наявність постійного бюджетного дефіциту та зростаючого державного боргу – не показник погіршення економічної ситуації в економіці. В даний час в розвинених країнах бюджетні дефіцити та породжений ними державний борг, по суті, являють собою вбудовані в економічний цикл чинники стабілізації та розвитку економіки.

Державний борг підрозділяється на внутрішній і зовнішній. Внутрішній державний борг являє собою заборгованість держави перед своїми економічними суб'єктами, зовнішній – перед іноземними.

Економічно розвинуті країни, як правило, мають значний державний внутрішній борг. З одного боку, це «позика нації самій собі». Він не викликає відтоку коштів з країни і не веде безпосередньо до прямого скорочення багатства нації.

Позитивні ефекти від мобілізації додаткових фінансових ресурсів, що зумовили стабілізацію темпів економічного зростання та їх підвищення, можуть істотно перекривати витрати з обслуговування внутрішнього державного боргу.

З іншого боку, не можна не враховувати ряду можливих негативних наслідків внутрішнього державного боргу:

при погашенні заборгованості за рахунок бюджетних коштів, отже, за рахунок платників податків відбувається відтік доходів до власників цінних паперів, а значить, до заможних верств суспільства, що веде до посилення диференціації доходів;

велика зовнішня заборгованість може привести національну економіку до серйозної економічної кризи.

Одним із шляхів покращення системи управління державним боргом може бути підвищення інвестиційної спрямованості державних позик, оскільки структура державного боргу за напрямками використання залишається вкрай незадовільною. Іншими словами, боргова політика України характеризується переважно бюджетним використанням запозичень, або «проїданням».

Посилення інвестиційної складової дозволило б створити сприятливі умови для економічного зростання та підвищення ефективності залучених коштів. Важливою перешкодою в формуванні ефективної стратегії управління в Україні є відсутність цілісної системи законодавчого забезпечення регулювання витрат з обслуговування та погашення державного боргу. Тому, лише застосування ефективної стратегії управління державним боргом сприятиме ефективному використанню запозичень і створить необхідні умови для оптимізації боргового навантаження.